

Handläggare
Anna Maria Brunner
Telefon: 08-508 22 888

Till
Årstabergs förskolor

Verksamhetsplan 2019 för Årstabergs förskolor

Förslag till beslut

Årstabergs förskolor

Hojgränd 3
117 63 Stockholm
08-508 22 888

annamaria.brunner@stockholm.se
stockholm.se

Innehållsförteckning

Inledning	3
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	6
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.....	6
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....	7
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	12
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	12
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö.....	12
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	13
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	13
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	15
Uppföljning av ekonomi	17
Resursanvändning.....	17
Budget 2019.....	17
Övrigt	17

Inledning

Verksamhetsidé och värdegrund

Förskolan ska erbjuda barnen en verksamhet där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet. Vi erbjuder en lärmiljö som inbjuder till lek, aktivitet och utforskande och skapar goda förutsättningar för utveckling och lärande. Vår lärmiljö och arbetssätt utgår från ett sociokulturellt och postkonstruktionistiskt perspektiv.

Vår vision bygger på Stockholms stads vision 2040, ett Stockholm för alla samt Likvärdighet för alla barn inom våra verksamheter.

Visionen utgår även från Hägersten-Liljeholmens gemensamma värdegrund:

- Alla människor har lika värde.
- Brukaren i centrum.
- Utveckling genom delaktighet och ansvar.

Vår värdegrund bygger på ett demokratiskt förhållnings- och arbetssätt där glädje, trygghet, lust att lära, samverkan, respekt och eget ansvar utgör grundstenarna.

Vår barnsyn och lärandesyn grundar sig i ett respektfullt bemötande och en syn på alla barns lika värde. Vi vill barnens bästa, står på barnens sida och vill bidra till att skapa självständiga och trygga individer. Vi gör detta genom att på ett professionellt men omsorgsfullt förhållningssätt inspirera och utmana varje barn till ett ökat lärande. Lärandet sker både i grupp och på individnivå. Överordnad betydelse för lärandet inom alla områden har leken. Vi ger barnen strategier för att bli självstyrande och självständiga.

Varje förskolas likabehandlingsplan (Årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling) följs upp, utvärderas, revideras och hålls aktuell utifrån barngruppernas behov. Utvärdering sker i maj varje år och nya åtgärder skrivs i augusti/september i enlighet med enhetens årshjul. Varje förskola har en pedagog som är med i Värdegruppen, vilken leder revideringsarbetet med likabehandlingsplanerna. Förskolechefen ansvarar för att barn som behöver extra stöd får det och att det sker i samverkan med vårdnadshavare samt specialpedagog.

Verksamhetsbeskrivning

Årstabergets förskolor består av de sju förskolorna Hovet, Spåret, Torget, Svängen, Berget, Höjden och Sturehill, med totalt ca 680 barn och drygt 150 medarbetare. I organisationen finns en förskolechef, två biträdande chefer, en pedagogisk utvecklingsledare, en administratör, en enhetsansvarig för skolplattformen, arbetsplatsansvariga, samordnare, ca 40 förskollärare, ca 100 barnskötare och 10 kockar och kökspersonal. Förskolorna ligger i nära anslutning till varandra och vår drivkraft är att skapa förskolor som präglas av hög kvalitet, professionalism och ett respektfullt bemötande. Våra tre ledord **Glädje, Trygghet** och ett **Lustfyllt lärande** genomsyrar vår verksamhet och bidrar till byggandet av en likvärdig förskola.

Det pedagogiska arbetet vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och utgår från de styrdokument och den värdegrund som finns för förskolan samt med inspiration från olika pedagogiska filosofier, FN:s barnkonvention och ny forskning.

Vi vill erbjuda föräldrar en trygg och professionell förskola med hög kvalitet där vi ser till varje barns behov och intressen och där var och en får möjlighet att utvecklas och utmanas. En förskola där barn och föräldrar känner sig välkomna och trivs - *en välkomnande förskola*. För barnens bästa värnar vi en god dialog och samverkan med alla föräldrar och vårdnadshavare.

Vi utgår från barnets förmågor och erfarenheter, vilket bidrar till en öppenhet och respektfullhet i bemötandet. Vi tror på det nyfikna och kompetenta barnet. Pedagogen är medforskare som stöttar, uppmuntrar och utmanar. Vi lägger stor vikt vid att stärka barnens identitet och självkänsla och träna barnen att vara ansvarsfulla. Våra lärmiljöer och hur vi arbetar i dem utgår från olika kunskapsteorier som socialkulturellt perspektiv och postkonstruktivistiskt fokus. Våra pedagogiska miljöer är inbjudande, tydliga och utmanande för att stimulera till lek och lärande. Vi arbetar med ett projektnriktat arbetssätt som är både barninitierat och lärarinitierat. Vi värnar ordning och reda och lär barnen att vara rädda om möbler och material och att var sak har sin plats, för att skapa en tydlighet och estetiskt inbjudande miljö. Genom pedagogisk dokumentation synliggör vi barnens lärande.

Vi arbetar systematiskt med tydliggörande pedagogik som innebär att alltid ligga steget före. Vi ser till att barnen är införstådda och trygga med vad som ska hända under dagen, var de ska vara, med vem de ska vara, varför vi gör det vi gör och vad som ska hända sedan. Detta för att skapa en meningsfull och hanterbar dag på förskolan för barnen.

För att skapa en likvärdig förskola har vi skapat en gemensam grund för Lärmiljön, Strukturer och Basmaterial. Det gör att vi kan arbeta med grupper i gruppen för att skapa en lugn och trygg arbetsmiljö och ett gott arbetsklimat för både barn och pedagoger. Vi värnar framförhållning och har tydliga mötesstrukturer och en tydlighet i planering och organisation. Som medarbetare ska man känna att man är både betydelsefull och litad på och att man har både rättigheter och skyldigheter.

Samtliga förskolor i enheten har en giftfri och kemikaliesmart miljö och når minst nivå 2 i Kemikaliecentrums vägledning för en kemikaliesmart förskola. Förskolan Hovet har också varit pilotförskola i Miljöförvaltningens projekt i stadsdelen.

Maten är en viktig del av kvaliteten i förskolan och kockarna lagar all mat från grunden. Maten är varierad och näringsrik och minst 50 % av våra produkter är ekologiska. Vi serverar vegetarisk mat minst två gånger i veckan. Alla kockar i Årstabergets förskolor ingår i ”Köksgruppen”, som träffas regelbundet för att diskutera utveckling och inspirera varandra. Varje förskola har matråd med några barn, pedagoger och kock. Här inspireras barnen till ökad kostmedvetenhet.

Vår drivkraft är att skapa en professionell förskoleverksamhet med hög kvalitet där alla medarbetare är stolta att arbeta och föräldrar och barn glada och tacksamma att vara en del av. Vårt rykte i närområdet är gott och positivt. Vi strävar efter att bli en förebild som ”Framtidens förskola” både i stadsdelen och i Stockholm.

Årstabergets förskolor är organiserade så att vi kan dra fördelar av att få ”det lilla i det stora”. Vår stora organisation innehåller mycket samlad kompetens, vilket ökar möjligheterna till såväl ett individuellt som ett kollegialt och organisatoriskt lärande. Det skapar en särskild kraft och energi att 150 medarbetare kan arbeta kring gemensamma frågor och få en samsyn. Förskolechef och biträdande leder APT för varje förskola för att skapa sammanhang och kontinuitet. Varje förskola har också en samordnare som är en viktig kommunikationslänk

mellan förskola och ledning. Varje hemvist (avdelning) ingår i ett arbetslag, ofta med hemvisten bredvid. Tid finns avsatt för planering och reflektion såväl i arbetslaget som i hemvisten. För att säkerställa trygghet och kontinuitet för våra barn och pedagoger har vi satsat på några fasta husvikarier samt byggt upp en egen vikariepool med timanställda pedagoger. I enheten finns en schemaansvarig som i samråd med arbetsplatsansvarig lägger alla förskolors scheman för att skapa likvärdighet och effektivitet. I många sammanhang finns det ett givande samarbete och erfarenhetsutbyte förskolorna emellan.

Den organisation som finns inom Årstabergets förskolor fungerar väl och nya medarbetare söker sig till oss på grund av vår tydlighet och möjligheterna till kollegialt lärande och utveckling. Av medarbetarna utgör ca 35 % förskollärare och att möta så många andra förskollärare i olika pedagogiska frågor är ovanligt inom förskolans värld. Även ekonomiskt blir det bättre bärighet när resurser kan samordnas.

Viktiga styrdokument för vår verksamhet är bl.a. FN:s Barnkonvention, Stadens program för barnens rättigheter och inflytande 2018-2022, Kommunallagen, Arbetsmiljölagen, Sekretesslagen, Socialtjänstlagen (SOL), Skollagen, Läroplan för förskolan (Lpfö 2018), Stockholms stads förskoleprogram, Verksamhetsplan för Hägersten-Liljeholmens förskolor samt Verksamhetsplan för Årstabergets Förskolor. Varje förskolas grundstrukturer, veckoramschema, superstrukturer, finplanering samt planer mot diskriminering och kränkande behandling är styrdokument för varje hemvist. Resultat och analys av den årliga Förskoleundersökningen och Medarbetarenkäten samt hemvisternas Kvalitetsindikator (WKI) ligger till grund för framtida planering och utveckling.

Kvalitets- och utvecklingsarbete

I enheten finns vårt Kvalitetsteam, som bidrar till vår utvecklingsinriktade organisation. Förutom olika pedagogiska reflektionsmöten och workshops erbjuder vi också praktisk handledning i de olika arbetslagen. Våra processer är meningsskapande så att alla förstår syftet med varför vi gör vissa handlingar och att det ska ge ett mervärde. Medarbetarnas organisationsidentitet påverkar möjligheterna till ett kollektivt lärande i en gemensam riktning. Vi pratar mycket om riktning och ramar, men värnar också om att det ska finnas en stor frihet för medarbetarna att utforma och påverka sina arbetsuppgifter inom ramarna. Delaktighet och inflytande i kombination med ansvar och förtroende främjar en god och hälsosam arbetsmiljö.

Vi arbetar för att skapa en **likvärdig förskola** och under kommande verksamhetsår 2019-2020 ska Årstabergets förskolor främst fokusera på fyra utvecklingsområden;

1. Fortsätta utveckla arbetet med **Tydliggörande pedagogik** och ett proaktivt arbetssätt för att främja ett kvalitativt innehåll i den pedagogiska verksamheten och skapa arbetsro.
2. **Integrera det digitala lärandet** som en naturlig del i vår verksamhet för att stimulera till ett utvecklat lärande samt implementera **Skolplattformen** på ett smidigt och genomtänkt sätt.
3. **Implementera den nya läroplanen** för förskolan med fokus på nya begrepp och formuleringar.
4. Öka **systematiken** i vårt kvalitetsarbete genom att bl.a. bli skickligare på att synliggöra barnens lärprocesser genom pedagogisk dokumentation och fördjupa vårt projektinriktade arbetssätt.

Kompetensutveckling

Vi lägger stor vikt vid kompetensutveckling och kollegialt lärande. Alla pedagoger deltar i olika pedagogiska möten samt erbjuds olika föreläsningar och workshops. I våra olika mötesforum diskuterar och reflekterar vi över vår pedagogiska verksamhet samt tar del av ny forskning. Pedagogerna får därigenom en gemensam syn på lärande och utveckling.

Under året kommer vi att fokusera på den nya läroplanen, införandet av Skolplattformen och i våra workshops väljer vi innehåll utifrån våra resultat i WKI och analyser från Förskoleundersökningen samt pedagogernas egna önskemål. Hur pedagogerna kan kombinera läroplanens olika ämnesområden och pedagogisk dokumentation kommer att vara årets huvudinnehåll.

I övrigt kommer enhetens pedagogiska utvecklingsledare att delta i en handledarutbildning, 15 hp, förskolechef och biträdande deltar i stadens 7,5 hp med den nya läroplanen och förskolechef, biträdande och skyddsombud kommer att delta i stadsdelens Arbetsmiljöutbildning. Några pedagoger kommer också att delta i TAKK-utbildningar.

Utifrån pedagogernas önskemål har vi satsat på att öka förtroendetiden för förskollärare och även gett alla barnskötare förtroendetid. Vi har också utökat hemvisternas tid för planering och reflektion.

Denna Verksamhetsplan kommer att kommuniceras i Årstabergs förskoleenhet på varje förskolas APT under februari 2019 och konkretiseras genom att varje hemvists planering utgår från vår Verksamhetsplan. Mycket av innehållet i verksamhetsplanen är sedan tidigare känd och processad bland medarbetarna.

Budget 2019

Budgeterade nettokostnader ska hållas inom beräknade intäkter. En budget i balans ökar förutsättningarna för en god kvalitet i verksamheten. Under 2019 kommer dock Årstabergs förskolor att behöva vidta olika åtgärder för att kunna hålla budget och en oro finns att detta kommer att påverka verksamhetens kvalitet. Förskolepengen understiger löneökningar och kostnader för införandet av Skolplattformen har ej ersatts. Till detta kommer att ersättningen för enhetens 35 Bibass-barn inte täcker de ökade kostnader detta medför med framför allt ökad bemanning. I vår startar vi ett annex till en befintlig förskola med tre hemvister och ersättningen för alla nystartskostnader är inte tillräcklig. Årstabergs förskolor strävar efter en god, långsiktigt hållbar ekonomi, men i år är våra förutsättningar inte goda.

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	350 st	9 000 st	Tertial

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Nämndmål:

Alla barn i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden

Beskrivning

Alla barn, oavsett könstillhörighet, ges lika möjlighet att uttrycka tankar och åsikter och har på så sätt möjlighet till delaktighet och inflytande över sin vardag. Barnkonventionens intentioner är tydliga i verksamhetens utformning. Förskolans medarbetare använder pedagogisk dokumentation för att synliggöra och lyfta barnets perspektiv.

Förväntat resultat

Alla barn i de kommunala förskolorna kan utifrån sina förutsättningar påverka verksamheten och är delaktiga i att ta ansvar för miljön på förskolan.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel föräldrar som anser att de på ett enkelt sätt kan kommunicera digitalt med sitt barns förskola.			År
♀ Andelen föräldrar som anser att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning.			År
♀ Föräldrarnas sammanfattande omdöme om förskolans arbete med normer och värden			År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskoleavdelningen ska erbjuda skolplattformens redaktörer fortbildning om digital kommunikation.	2019-01-31	2019-12-31
Förskoleavdelningen ska inrätta en enhet för barn i behov av särskilt stöd.	2019-01-01	2019-12-31
Förskolorna ska utveckla användandet av skolplattformen till en kommunikationskanal med vårdnadshavare för att synliggöra barnets lärande.	2019-01-01	2019-12-31
Förskolorna ska utveckla sina arbetssätt med pedagogisk dokumentation där skolplattformen är ett av flera verktyg.	2019-01-01	2019-12-31

Enhetsmål:

Gruppen är en tillgång där varje barn har sin självklara plats, ges utrymme och blir lyssnad på.

Förväntat resultat

- Barn kan utifrån sina förutsättningar ta ansvar för sina handlingar och för miljön på förskolan.
- Alla medarbetare ska vara goda förebilder och uppträda professionellt och ha ett positivt

förhållningssätt gentemot barn, vårdnadshavare och kollegor.

- Alla medarbetare skall känna till och arbeta efter sin förskolas plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Alla barn i Årstabergets förskoleenhet ska;

-Få vistas i en likvärdig förskola där våra ledord glädje, trygghet och ett lustfyllt lärande genomsyrar verksamheten.

-Få möjlighet att utveckla sin självkänsla och självständighet.

-Lära sig socialt samspel och innebörden i allas lika värde.

-Erbjudas möjlighet till att utifrån egen förmåga och intresse göra egna val av aktiviteter och projektarbete.

-Utifrån sin egen förmåga kunna delge sina tankar och känslor till sina kamrater och visa förståelse och empati för andra.

-Känna sig trygg i gruppen som individ. Alla ska få talutrymme och känna sig lyssnad på och träna att prata inför grupp på t ex samlingen.

-Få delta i olika kulturers traditioner.

Arbetsätt

Alla barn, oavsett könstillhörighet, ges lika möjlighet att uttrycka tankar och åsikter och har på så sätt möjlighet till delaktighet och inflytande över sin vardag. Förskolans medarbetare använder pedagogisk dokumentation för att synliggöra och lyfta barnets perspektiv.

Barn lär sig socialt samspel genom leken. Barnen bjuder in varandra i leken, delar med sig, tröstar varandra, visar empati och utvecklar strategier för att kunna interagera med varandra. Alla barn ska få möjlighet att delta i olika gruppkonstellationer. Pedagoger observerar barnen enskilt och i grupp, skriver dokumentationer och reflekterar över dessa med syfte att fånga in, utmana och pröva olika arbetsätt kring jämställdhet och demokrati. På samlingarna och vid matsituationer får barnen möjlighet att bli lyssnade till och sedda samt träna på turtagning och ett aktivt lyssnande. På alla hemvister finns ett varierat material som ger en mångfald till lek och aktiviteter och där barnen själva kan göra sina val.

En grundlig revidering och konkretisering av varje förskolas årliga plan har genomförts så att det blivit ett dokument som ägs av alla pedagoger och ett viktigt och levande verktyg i vårt pedagogiska utvecklingsarbete. En värdegrupp i enheten med en representant från varje förskola ansvarar för planernas årliga revidering samt att de blir ett verktyg i vardagen. Värdegruppen har en stående punkt på alla APT.

Uppföljning

- Resultat i Förskoleundersökningen kopplat till nöjdhet/rekommendation samt trygghet, socialt samspel etc.

- Värdegruppens kontinuerliga uppföljning av hur planerna används som ett konkret verktyg i vardagen.

- Kvalitetsteamets och ledningens uppföljning av alla hemvisters systematiska kvalitetsarbete genom hemvisternas One Note.

Nämndmål:

Alla barn i förskolan utvecklas och lär utifrån sina förutsättningar i pedagogiska miljöer av hög kvalitet

Beskrivning

Förskolorna ska utifrån sina förutsättningar bedriva likvärdig utbildning. Språk, matematik och naturvetenskap tillsammans med hållbar utveckling är prioriterat i arbetet. Kompetensförsörjning, gemensamma strukturer för det systematiska kvalitetsarbetet samt en effektiviserad resursanvändning inom förskoleenheterna är ytterligare centrala utvecklingsområden. Implementeringen av den reviderade läroplanen ska inledas och ligga till grund för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Förväntat resultat

Alla barn i de kommunala förskolorna utvecklas och lär utifrån sina förutsättningar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel föräldrar som upplever att deras barn har möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud på förskolan			År
♀ Andel föräldrar som är nöjda med förskolans arbete med utveckling och lärande			År
♀ Andel föräldrar som är nöjda med förskolans samverkan med hemmet			År
♀ Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn använder digitala verktyg i sitt lärande			År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskoleavdelningen ska erbjuda barnskötare med äldre utbildning särskild kompetensutveckling.	2019-01-31	2019-12-31
Förskoleavdelningen ska i samverkan med avdelningen för samhällsplanering årligen genomföra en kartläggning för att identifiera och prioritera upprustningsbehov av förskolornas gårdar.	2019-01-01	2020-12-31
Förskoleavdelningen ska inleda ett långsiktigt arbete med implementering av den reviderade läroplanen	2019-01-01	2020-12-31
Förskoleavdelningen ska kartlägga och identifiera behovet av ledarskapsutveckling hos förskollärare och chefer.	2019-01-01	2020-12-31
Förskoleavdelningen ska samverka med avdelningen för samhällsplanering i syfte att effektivisera planeringen för lokalförsörjning.	2019-01-31	2020-12-31
Förskoleavdelningen ska uppmuntra och möjliggöra för medarbetare att fortbilda sig till förskollärare respektive barnskötare genom de fortbildningar som erbjuds i stadens regi.	2019-01-01	2019-12-31
Förskoleavdelningen ska utforma en långsiktig kompetensförsörjningsplan.	2019-01-31	2019-12-31
Förskoleavdelningen ska utforma gemensamma arbetssätt och rutiner för arbetet med stadens riktlinjer för barnsäkerhet.	2019-01-01	2019-12-31
Förskoleavdelningen utveckla arbetssätt för att fördjupa medarbetarnas kunskaper om pedagogisk dokumentation bakomliggande teoretiska perspektiv.	2019-01-01	2019-12-31
Förskolorna ska utveckla arbetet med att stärka medarbetarnas digitala kompetens och kunskap om digitalt lärande.	2019-01-01	2019-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna ska utveckla sina arbetssätt i syfte att stärka medarbetarnas bedömningskompetens i den webbaserade kvalitetsindikatorn.	2019-01-01	2019-12-31
Förskolorna ska utveckla sina verksamheter med stöd av skolverkets verktyg för språk, matematik, naturvetenskap och digitalitet	2019-01-31	2019-12-31

Enhetsmål:

Varje barn i Hägersten-Liljeholmens förskolor möts av pedagogiska miljöer där material och pedagogernas förhållningssätt återspeglar läroplanens intentioner

Förväntat resultat

- Alla barn i förskolorna utvecklas och lär utifrån sina förutsättningar.
- Alla barn ska ha tillgång till Årstabergets förskoleenhets basmaterial samt till ett varierat kompletterande material anpassat till barngruppens behov och intressen.
- Alla barn ska ha tillgång till stimulerande, utmanande och tydliga pedagogiska lärmiljöer som underlättar arbetet med grupper i gruppen samt främjar leken, kreativiteten och det lustfyllda lärandet.
- Alla barn har rätt till arbetsro och ett lugn där våra strukturer och vår planering hjälper oss att skapa ett bra flöde över dagen.

- Alla barn ska utmanas och utvecklas i språk och kommunikation.
- Alla barn ska erbjudas dagliga möjligheter till läsning och mötet med kvalitativa böcker.
- Alla flerspråkiga barn ska utmanas i sin flerspråkighet.
- Alla pedagoger är "språkande pedagoger".
- Rim och ramsor samt musik och sång är naturliga inslag i verksamheten.
- Alla barn ska få ta del av de kulturarv och traditioner som Årstabergets förskoleenhet har.
- Alla barn ska erbjudas en "professionell" kulturell upplevelse minst en gång per termin.

- Alla barn ska inspireras och utmanas i sitt matematiska och logiska tänkande.
- Alla barn ska få prova på att genomföra naturvetenskapliga experiment.
- Alla barn ska erbjudas bygg – och konstruktionslek både ute och inne.
- Alla barn ska få prova på att genomföra olika tekniska experiment.
- Alla barn ska få utveckla sin kreativitet och sin skapande förmåga med olika material och tekniker.

- Alla barn ska erbjudas daglig utevistelse där grovmotorisk utveckling stimuleras.

- Alla barn ska erbjudas en näringsriktig och varierad kost.
- Alla barn få förståelse för det ekologiska tänkandet med hållbar utveckling bl.a. genom att vi serverar mat med minst 50% ekologiska produkter och att vi är förebilder gällande återvinning samt har en kemikaliefri förskola.

- Alla barn ska ges möjlighet att genom digitalisering öka och utvidga sitt lärande.
- Alla basappar ska vara kända av pedagogerna och introducerade för barnen.
- Alla hemvister ska använda Skolplattformens moduler som ett stöd i barnens lärande.

- Alla barn erbjuds avslutningssamtal inför skolstart.
- Alla blivande skolbarn erbjuds skolförberedande verksamhet på den egna förskolan och i enhetens gruppträffar.

Arbetsätt

Förskolorna ska utifrån sina förutsättningar bedriva likvärdig utbildning. Språk, matematik och naturvetenskap tillsammans med hållbar utveckling är prioriterat i arbetet. Kompetensförsörjning och gemensamma strukturer för det systematiska kvalitetsarbetet samt stärkta ekonomiska förutsättningar för förskoleenheterna är ytterligare centrala utvecklingsområden. Implementeringen av den reviderade läroplanen ska inledas och ligga till grund för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Enligt läroplanen ska förskolan bidra till att barn utvecklar en förståelse för sig själv och sin omvärld. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära skall utgöra grunden för den pedagogiska verksamheten.

För att skapa ett större lugn samt kunna möta varje barn arbetar vi med grupper i gruppen som metod.

För att skapa en likvärdig förskola arbetar vi utifrån våra tre grundstenar;

1. En inspirerande och utmanande lärmiljö.
2. Tydliga strukturer för dagen.
3. Ett varierat och genomtänkt basmaterial.

Stadsdelens reviderade språkprogram (sep 2016) ska vara vägledande i arbetet med att främja alla barns språkutveckling med särskilt fokus på flerspråkighet.

Förskolorna använder Skolverkets verktyg för språk (bl.a. Läslyftet), matematik, naturvetenskap och digitalitet.

Uppföljning

Åtagandet följs upp under den reflektionstid som varje hemvist har. I år har vi satsat på att utöka denna tid ordentligt.

Åtagandet följs upp genom feedback till hemvisternas egen bok i One Note.

Åtagandet följs upp genom självvärdering i Kvalitetsindikatorn.

Åtagandet följs upp genom analys av Förskoleundersökningens resultat.

Åtagandet följs upp genom analys av Medarbetarenkätens resultat.

Åtagandet följs upp under våra planeringsdagar och APT.

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Nämndmål:

Boende i Hägersten-Liljeholmen har tillgång till ett rikt utbud av kultur och evenemang

Beskrivning

Kulturaktiviteter genomförs i nämndens verksamheter samt genom bidragsgivning till lokala föreningar.

Förväntat resultat

Boende i Hägersten-Liljeholmen har tillgång till ett rikt utbud av kultur och evenemang.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskoleavdelningen ska utforma ett gemensamt ställningstagande för ett likvärdigt arbete med kultur för och med barn i förskolorna i Hägersten-Liljeholmen.	2019-01-09	2019-12-31
Genomförande av Trekantens dag tillsammans med samarbetspartners, lokala föreningar och näringsliv.	2019-01-08	2019-07-01

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	60 %	50%	År

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter gör medvetna val för att ta ansvar för miljön

Beskrivning

Verksamheterna ska arbeta aktivt med att sortera matavfall, minska användningen av plast, förebygga att avfall uppstår, minska energiförbrukningen och göra klimatsmarta tjänsteresor. Förskolorna ska genomföra åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för en giftfri förskola.

Förväntat resultat

Användningen av plast i verksamheterna minskar. Matavfall återvinns i hög grad där det är möjligt. Avfall som uppstår ska tas om hand på ett resurseffektivt sätt enligt avfallshierarkin.

Energiförbrukningen i förvaltningen minskar. Alla förskolor uppnår nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för en giftfri förskola.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna ska genomföra åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.	2019-01-01	2019-12-31
Verksamheterna ska minska användningen av plast.	2019-01-01	2019-12-31

Enhetsmål:

Årstabergs förskolors medarbetare arbetar aktivt för att göra miljövänliga val i verksamheten.

Förväntat resultat

Alla produkter och allt material är genomgångna och uppfyller normen för en kemikaliesmart förskola nivå 2.

Alla nyinköp görs och säkerställs av enhetens Kvalitetsteam så att normen uppfylls.

Allt material i köken ska granskas igen.

Matsvinnet i våra kök ska minska.

Mer effektiva återvinningskärl i vår sopsortering.

Pappersinsamling på alla förskolor.

Arbetsätt

Tydlig styrning gällande inköp så att normen hålls.

Ökad kunskap bland medarbetarna genom bl.a. vår Arbetsmiljögrupp som har en fast punkt på varje APT.

Uppföljning

Uppföljning sker i köksgruppen där förskolechef och alla kockar i enheten ingår.

Uppföljning sker i arbetsmiljögruppen där förskolechef och en representant från varje förskola ingår.

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter har en långsiktigt hållbar ekonomi

Beskrivning

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget. Styrning och uppföljning ska vara tydlig. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter.

Förväntat resultat

Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningens avdelningar ska utifrån sina verksamheter utforma ledningsrapporter i syfte att utveckla arbetet med uppföljning och dialog om verksamheternas resultat.	2019-01-01	2019-12-31
Prognosuppföljning	2019-01-01	2019-12-31

Enhetsmål:

Årstabergs förskolors verksamhet strävar efter en långsiktigt hållbar ekonomi.

Förväntat resultat

Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.

- Alla platser är fyllda för att säkra intäkter.
- Budgeterade nettokostnader ska hållas inom beräknade intäkter.
- En budget i balans skapar en god kvalitet i verksamheten, men tilläggas bör att detta år är förutsättningarna inte de bästa. Pengen täcker inte löneökningarna och till detta kommer alla kostnader för Skolplattformen. Saknas också tillräckliga resurser för att täcka Bibass-kostnader samt kostnader vid nystart av förskola.

Arbetsätt

Daglig och veckovis kontroll av intäkter och nya barn. Alla platser fyllda. Tät kontakt med köhanterare.

Månatliga prognoser.

Egen månadsvis uppföljning i Webbinfo av förskolechef för att ha god kontroll och kunna göra insatser i tid.

April- och majintag av nya barn för att motverka juli-effekten.

Strategisk planering vid inköp som styrs av förskolechef och biträdande.

Alla beställningar görs av vår administratör.

Inköp och urval av bas- och lekmaterial görs av kvalitetsteamet.

Vidta olika åtgärder för att få en budget i balans.

Uppföljning

Månatliga möten med controller och avdelningschef.

Månatliga prognoser.

Kontinuerlig kontroll och ett proaktivt arbetsätt.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens medarbetare är professionella, engagerade och har en hälsosam arbetsmiljö.

Beskrivning

Arbetsmiljö och rehabiliteringsarbetet sker i samverkan med de fackliga organisationerna samt med företagshälsovården. Förvaltningen arbetar hälsofrämjande genom handlingsplanen ”Hållbart arbetsliv”. Huvuduppdraget för projektet är att skapa en systematik kring hållbar arbetshälsa genom tre perspektiv: hälsofrämjande, förebyggande och efterhjälpande. Målet är att sänka sjukfrånvaron och höja medarbetarnöjdheten - detta ska öka nytta och kvaliteten för stadsdelens medborgare

Förväntat resultat

- Förvaltningen klarar kompetensförsörjningen i växande verksamheter
- Resultaten i medarbetarundersökningen har förbättrats - både avseende medarbetarskap och ledarskap
- Alla verksamheter har utvecklat det systematiska arbetsmiljöarbetet
- Sjukfrånvaron har minskat

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla enheter ska utifrån medarbetarundersökningens resultat göra en handlingsplan, som åtgärdas och följs upp under året	2019-01-01	2019-12-31
Allmän visstidsanställning ska minimeras	2019-01-01	2019-12-31
Förbättra förutsättningarna för att anställa personer med funktionsnedsättning	2019-01-01	2019-12-31

Enhetsmål:

Årstabergets förskolors medarbetare är professionella, engagerade och har en hälsosam arbetsmiljö.

Förväntat resultat

- Verktyg och rutiner för arbetsmiljöarbetet görs kända i organisationen, bl.a. genom arbetsmiljögruppen.
- Medarbetare ska ha kunskap om innehållet i enhetens VP.
- En genomarbetad och god introduktion för nya medarbetare.
- Medarbetarsamtal mellan chef och medarbetare lägger grund för en god kommunikation och ömsesidiga krav och förväntningar.
- Förskolechefer och skyddsombud uppmärksammar tidiga signaler för att förebygga ohälsa.
- Ett genomtänkt hälso- och arbetsmiljöarbete i samarbete med skyddsombud och arbetsmiljögruppen utvecklas.
- Förskolechefer använder de verktyg stadsdelsförvaltningen, staden och företagshälsovården

tillhandahåller för att förebygga och sänka sjukfrånvaron.

- Öppen och god dialog mellan ledning och medarbetare.
- Intresset för utbildning och kompetensutveckling ökar.
- Vårt systematiska kvalitetsarbete bidrar till ökad kvalitet i verksamheten och vidgat lärande för barnen.
- Arbetsmiljöarbetet leder till friskare och gladare medarbetare.
- Fler medarbetare utnyttjar det höjda friskvårdsbidraget.
- Sjukfrånvaron minskar.

Arbetsätt

Förskolechef, biträdande och skyddsombud kommer att genomföra stadsdelens arbetsmiljöutbildning.

Fortsatt kompetensutveckling för samtliga medarbetare genom våra APT, pedagogiska möten workshops och föreläsningar.

Kvalitetsteamet erbjuder praktisk handledning för att stärka kvalitén.

Förskolechef uppmuntrar och skapar förutsättningar för kompetensutveckling och utbildning.

Deltagande vid seminarier och föreläsningar för att få inspiration och hålla oss ajour med senaste forskningen, bl a genomgår förskolechef en 7,5 hp inför nya läroplanen.

Utbildningar i TAKK av specialpedagog.

Fördjupad utbildning kring barn som utmanar av specialpedagog.

Skapa en lugn och trygg arbetsmiljö med hjälp av tydliga strukturer och ett gott bemötande.

Uppföljning

Medarbetarenkäten

Skyddsronder

Medarbetarsamtal

Dagliga samtal

Fungerande rehabprocess

Ny rapport och uppföljningssystem för alla chefer.

Uppföljning av ekonomi

Resursanvändning

Budget 2019

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning

Budgetår:	2019
Enhet :	Årstabergets förskolor
Enhetschef:	Anna Maria Brunner

Beloppen anges i TKr	Budget
<i>Intäkter</i>	
Taxor och avgifter	0
Hysesintäkter	0
Bidrag	633
Försäljning	77622
Övriga externa intäkter	0
Summa intäkter	78256
<i>Kostnader</i>	
Personalkostnader	67999
Övriga personalkostnader	400
Lokalkostnader	3346
Entreprenader och köp av verksamhet	442
Övriga kostnader	6216
Summa kostnader	78402
Summa netto	146

Övrigt

Synpunkter, förbättringsåtgärder och eventuella klagomål hanteras skyndsamt genom att utredning och återkoppling sker så fort som möjligt. Beroende på frågans art hanteras frågorna av pedagoger eller chefer. Mail läses och svaras på dagligen och våra Förskoleråd är viktiga forum för att få del av vårdnadshavares idéer, synpunkter och perspektiv. Om behov finns har förskolechef personliga möten för att i lugn och ro kunna utreda eller diskutera frågan.

Vårt positiva och professionella bemötande och ambition att skapa en välkomnande förskola finns väl förankrat hos alla medarbetare.

Vi har ett proaktivt arbetssätt med årshjul och en tydlig organisation samt en systematisk kommunikation för att minimera oklarheter och missnöje.